

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Davida Hipšra a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobce: **Z. P.**, zastoupen JUDr. Vladimírem Kašparem, advokátem se sídlem Na Poříčí 116/5, Liberec, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 2. 5. 2016, č. j. 59 Af 10/2016 - 19,

t a k t o :

- I. Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 2. 5. 2016, č. j. 59 Af 10/2016 - 19, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Odměna advokáta JUDr. Vladimíra Kašpara **se určuje** částkou 12 342 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I.

[1] Finanční úřad v Liberci (dále jen „správce daně“) dodatečnými platebními výměry ze dne 15. 10. 2002, č. j. 180145/02/192911/1908, a č. j. 180164/02/192911/1908 (dále jen „dodatečné platební výměry“) žalobci dodatečně vyměřil daň z příjmů fyzických osob za zdaňovací období roku 1997 a roku 1999.

[2] Rozhodnutím Finančního ředitelství v Ústí nad Labem (dále jen „odvolací orgán“) ze dne 29. 8. 2008, č. j. 10498/08-1100-501808 (dále také „rozhodnutí o odvolání“) byly dodatečné platební výměry zrušeny podle § 50 odst. 6 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění účinném pro rozhodné období (dále jen „zákon o správě daní a poplatků“). Důvodem zrušení byl závazný právní názor správních soudů, že před nabytím právní moci dodatečných platebních výměr došlo k uplynutí lhůty pro stanovení daně dle § 47 zákona o správě daní a poplatků. Tento právní závěr byl vyjádřen v rozsudku

Krajského soudu v Ústí nad Labem –pobočka v Liberci ze dne 14. 11. 2007, č. j. 59 Ca 16/2005 - 94, a v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2008, č. j. 5 Afs 6/2008 - 110.

II.

[3] Žalobce následně podal u Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci žalobu, ve které uvedl, že v jeho případě nastal stav neexistence prvostupňových rozhodnutí (dodatečných platebních výměrů). Předmětné ustanovení § 50 odst. 6 zákona o správě daní a poplatků bylo možno využít pouze za situace, že ještě neuplynula lhůta pro stanovení daně. To splněno nebylo. Správně mělo proto dojít k aplikaci § 27 odst. 1 písm. g) zákona o správě daní a poplatků. Zrušení dodatečných platebních výměrů bylo nesprávným postupem a související rozhodnutí o odvolání je proto nicotné. Dále žalobce uvedl, že na místě bylo zastavení daňového řízení, neboť důvod řízení odpadl. Správce daně ani odvolací orgán však daňové řízení neukončili; řízení proto formálně trvá a nepřípustně zasahuje do práva na rozhodnutí v přiměřené lhůtě. Z výše uvedených důvodů žalobce navrhl, aby soud vydal následující rozsudek: „*I. Vyslovuje se nicotnost rozhodnutí Finančního ředitelství v Ústí nad Labem ze dne 29. 8. 2008, č. 10498/08-1100-50180. II. Žalovanému se pro odpadnutí důvodu řízení nařizuje ukončit řízení zastavením, dle ust. § 27 odst. 1 písm. g) zák. č. 337/1992 Sb.*“

III.

[4] Krajský soud o žalobě rozhodl usnesením ze dne 2. 5. 2016, č. j. 59 Af 10/2016 - 19, tak, že výrokem I pro opožděnost odmítl žalobu proti rozhodnutí Finančního ředitelství ze dne 29. 8. 2008, č. j. 10498/08-1100-501808, a výrokem II rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

[5] V odůvodnění krajský soud odkázal na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2013, č. j. 7 As 100/2010 - 65, dle kterého nelze žalobu namítající výhradně nicotnost podat kdykoliv, ale tato musí být podána ve dvouměsíční lhůtě ode dne doručení rozhodnutí o odvolání dle § 72 odst. 1 s. ř. s. Žalobce tuto lhůtu nedodržel, když mu bylo předmětné rozhodnutí doručeno dne 16. 10. 2008. Krajský soud proto žalobu odmítl dle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

IV.

[6] Dne 10. 6. 2016 byla Nejvyššímu správnímu soudu doručena kasační stížnost žalobce ze dne 20. 5. 2016. Žalobce (dále též „stěžovatel“) v kasační stížnosti mj. namítal, že se krajský soud nezabýval žalobou v celém rozsahu. Stěžovatel v žalobě požadoval vedle vyslovení nicotnosti rozhodnutí o odvolání i to, aby bylo ukončeno daňové řízení [postupem podle § 27 odst. 1 písm. g) zákona o správě daní a poplatků, resp. podle § 106 odst. písm. e) či f) zákona č. 280/2009 Sb., **daňový** řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“)]. Krajský soud se však nezabýval celým návrhem, ale pouze jeho částí (nicotností). Nevypořádal tedy „*návrh na ukončení daňového řízení*“ obsažený v II petitu žaloby. Stěžovatel proto navrhl zrušení usnesení krajského soudu a vrácení věci k dalšímu řízení.

[7] Stěžovatel v citované kasační stížnosti požádal i o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení advokáta. Těmto žádostem (i s ohledem na obsah kasační stížnosti

pokračování

a napadeného usnesení) zdejší soud vyhověl usnesením ze dne 9. 9. 2016, č. j. 7 Afs 127/2016 - 31, a stěžovateli přiznal plné osvobození od soudních poplatků, a pro řízení o kasační stížnosti mu ustanovil JUDr. Vladimíra Kašpara, advokáta.

[8] V doplnění kasační stížnosti ze dne 18. 10. 2016 stěžovatel (prostřednictvím ustanoveného zástupce) nad rámec výše uvedeného uvedl, že se žalobou domáhal rovněž ochrany před nezákonným zásahem či ochrany před nečinností správního orgánu, který neukončil daňové řízení. Soud se ovšem nezabýval během lhůt ve vztahu k těmto žalobním tvrzením a neposoudil ani jejich důvodnost. Soud proto nezákonně rozhodl o odmítnutí žaloby a odňal tímto postupem stěžovateli právo na soudní ochranu. Stěžovatel proto navrhl, aby bylo usnesení krajského soudu zrušeno a věc byla vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

V.

[9] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že se plně ztotožňuje s názory krajského soudu a navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

VI.

[10] Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené usnesení krajského soudu v souladu s ust. § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. v rozsahu a z důvodů uplatněných v kasační stížnosti a dospěl k závěru, že usnesení krajského soudu je třeba zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

[11] Kasační stížnost směřuje proti usnesení o odmítnutí žaloby. Podle konstantní judikatury lze kasační stížnost proti takovému usnesení podat pouze z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2004, č. j. 7 Azs 13/2004 - 54, a ze dne 5. 1. 2006, č. j. 2 As 45/2005 - 65, všechny rozsudky Nejvyššího správního soudu jsou dostupné na www.nssoud.cz). Tento důvod je totiž ve vztahu k důvodům podle písm. a) až d) téhož ustanovení důvodem speciálním. Je-li dán důvod podle písm. e), vylučuje to důvody podle písm. a), c) a d), neboť nezákonným je rozhodnutí o odmítnutí návrhu (žaloby) nebo o zastavení řízení v každém případě i tehdy, byla-li v něm soudem nesprávně posouzena právní otázka ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., bylo-li řízení u krajského soudu zmatečné ve smyslu § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s., nebo je-li rozhodnutí krajského soudu nepřezkoumatelné ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 8. 2012, č. j. 4 As 57/2012 - 13). Podřazení kasačních důvodů pod konkrétní písmeno § 103 odst. 1 s. ř. s. je přitom záležitostí právního hodnocení věci Nejvyšším správním soudem (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 1. 2004, č. j. 2 Afs 7/2003 - 50, publ. pod č. 161/2004 Sb. NSS).

[12] Stěžovatel v kasační stížnosti vytýkal krajskému soudu, že se nezabýval všemi žalobními tvrzeními, resp. nerozhodl o celém petitu žaloby. Krajský soud odmítl žalobu pouze v části směřující do rozhodnutí Finančního ředitelství v Ústí nad Labem ze dne 29. 8. 2008, č. j. 10498/08-1100-50180, a nezabýval se druhým petittem této žaloby, resp. k němu se vztahujícími tvrzeními. Nejvyšší správní soud této námitce přisvědčil.

[13] Jak vyplývá ze žaloby, stěžovatel v jejím petitu navrhoval, aby soud vydal následující rozsudek: „*I. Vyslovuje se nicotnost rozhodnutí Finančního ředitelství v Ústí nad Labem ze dne 29. 8. 2008, čj. 10498/08-1100-50180. II. Žalovanému se pro odpadnutí důvodu řízení nařizuje ukončit řízení zastavením, dle ust. § 27 odst. 1 písm. g) zák. č. 337/1992 Sb.*“ I v dalších částech žaloby stěžovatel nepoukazoval pouze na nicotnost „*rozhodnutí Finančního ředitelství v Ústí nad Labem ze dne 29. 8. 2008, čj. 10498/08-1100-50180*“, ale poukazoval i na nesprávný postup správních orgánů. Konkrétně namítal, že správní orgány měly daňové řízení zastavit, což však neučinily; řízení proto formálně trvá a nepřípustně zasahuje do práv stěžovatele. I z listin přiložených k žalobě lze dovozovat, že stěžovatel nebrojil pouze proti citovanému rozhodnutí. Stěžovatel k žalobě přiložil přílohy, ve kterých poukazoval na nevydání rozhodnutí o ukončení daňového řízení, resp. na nepřípustné zásahy do svých práv. Ostatně jako žalovaného stěžovatel označil Finanční úřad pro Liberecký kraj, tedy prvostupňového správce daně, a nikoliv odvolací orgán. Z obsahu žaloby a přiložených listin tedy nebylo možné jednoznačně dovozovat, že stěžovatel správní žalobou brojil pouze proti správnímu rozhodnutí, jak uzavřel krajský soud.

[14] Zdejší soud setrvale judikuje (např. rozsudek ze dne 19. 5. 2016, č. j. 6 As 69/2016 - 39, ze dne 19. 10. 2006, č. j. 6 Aps 2/2005 - 60), že jednotlivé žalobní typy uvedené v soudním řádu správním jsou zásadně odlišné a nelze je zaměňovat; rozdílně jsou upraveny i podmínky včasnosti jednotlivých žalob (srov. § 72, § 80 a § 84 s. ř. s.). Není-li přitom možné beze všech pochybností určit konkrétní žalobní typ, je povinností krajského soudu vyzvat žalobce postupem dle § 37 odst. 5 s. ř. s. k odstranění tohoto nedostatku. Jak se uvádí např. v posledně citovaném rozsudku: „*Soud je po zahájení řízení povinen dle obsahu žalobního návrhu určit, jakému typu ochrany tvrzení žalobce odpovídá, pokud tak nemůže bez pochybností učinit (například z důvodu rozporu mezi obsahem žaloby a navrhaným typem řízení), pak je namístě odstranit tyto vady žaloby postupem dle § 37 odst. 5 s. ř. s.*“

[15] Krajský soud však bez dalšího stěžovatelovu žalobu (která nesměřovala pouze proti správnímu rozhodnutí) posoudil jako žalobu proti rozhodnutí správního orgánu ve smyslu § 65 s. ř. s. a následně ji z důvodu opožděnosti odmítl. Takový postup nelze v projednávaném případě považovat za postup odpovídající výše uvedené judikatuře, resp. povinnosti soudu posuzovat úkony účastníků dle jejich obsahu.

[16] Uvedené pochybení krajského soudu má vliv na zákonnost kasační stížností napadaného usnesení, přičemž toto nemůže korigovat Nejvyšší správní soud. Kasační soud z výše uvedených důvodů proto usnesení krajského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení, ve kterém je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). Dalšími otázkami se Nejvyšší správní soud za výše uvedené situace nezabýval.

[17] V dalším řízení tedy bude na krajském soudu, aby se věci v souladu se zákonem a v mezích vysloveného závazného názoru Nejvyššího správního soudu znovu a důkladně zabýval. Pokud nebude beze všech pochybností možné určit žalobní typ, bude na místě postupovat podle § 37 odst. 5 s. ř. s.

[18] Nejvyšší správní soud ve věci rozhodl v souladu s ust. § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání.

pokračování

[19] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (s výjimkou náhrady nákladů za ustanoveného zástupce pro řízení o kasační stížnosti) rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). Stěžovateli byl totiž, a to pouze pro řízení o kasační stížnosti, ustanoven zástupcem advokát – JUDr. Vladimír Kašpar. Ustanovenému advokátovi platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud mu přiznal odměnu za tři úkony právní služby [první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení podle § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, porada s klientem přesahující jednu hodinu podle § 11 odst. 1 písm. c) advokátního tarifu a dále písemné doplnění kasační stížnosti ze dne 18. 10. 2016 podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu] v celkové výši 9 300 Kč [§ 7 bod 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu] a 900 Kč jako paušální náhradu výdajů spojených s těmito úkony (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Jelikož je zástupce plátcem DPH, zvýšil soud odměnu o 21 %, odpovídající částce 2 142 Kč. Celkem tedy odměna ustanoveného advokáta činí částku ve výši 12 342 Kč, která bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. listopadu 2016

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu